

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Szent István.

(rf.) Szent István király koponya-ereklyéjé körül imádkozik ma Székesfejervárnak keresztény katolikus népe s mialatt a szentnek, az apostolnak, a királynak tiszteletére régi énekek meleg dallamai csendülnek, magyar szíveknek erős hitében, változatlan szeretetében újra meg újra testet ölt a *keresztény magyarságnak* immár ezeréves gondolata.

Nem lett volna a magyar magyar, nem tömörülhetett volna erős nemzeté, népek csatáiban, ezer évnek küzdelmei között nem állhatott volna meg rendületlenül, ha első királya Szent István keresztényné, Krisztus szolgájává nem teszi vala. Ime ez az az óriási gondolat, mely a le nem tagadható, el nem ferdíthető nemzeti történet szívében talajában bírja mély gyökereit. Van-e hát oka a magyarnak, hogy első királya, Szent István iránt hálás legyen? És nem kötelessége-e az egész nemzetnek, hogy a mig él s ez a föld az övé, magyar szívének rendületlen tiszteletével ne adóz-zék apostola, második alapítója szent emlékének? Nem magyar az, a kinek szíve mindkét kérdésre tagadólag merne válaszolni.

Ha pedig van okunk a hálára s a szent

István királyról való megemlékezés nemzeti kötelesség: nem elszomorító jelenség-e az, hogy Szent István napja még mindig *nem valóságos nemzeti ünnep*? Hogyan van az, hogy a mig katolikus magyarjaink bensőséges áhitattal ünnepelnek, üresen állanak a protestáns templomok s nincs pásztor, magyar protestáns pásztor, a ki lelkes gyülekezete előtt ajkaira merné venni a magyar keresztény nép apostolának dicséretét? Hát annyira nagy volna a protestantizmus gyűlölete a katolicizmus ellen, hogy a mig máskor büszkén vindikálja magát a legmagyarabb vallás elnevezésénél, szent István király emlékének könnyedén elfelejti magyarságát? . . .

Pedig a szent korona, István koronája, szent szimbóluma keresztény magyarságunknak s rajta a kereszt közös győzedelmi jelvénye katolikusnak, protestánsnak, egyuttal jele annak a közös kötelességnek, mely magyar katolikusnak és magyar protestánsnak egyenlőképen hivatásul szabja: építeni, fejleszteni, a magyar nemzet szívében mindig ébren tartani s onnan soha kiveszui nem engedni a nemzeti mult mindama fényes gondolatát, érzését, intézményeit, hőseinek és királyainak emlékezetét, a kik és a mik e szent korona fényében, a szent korona ol-

talmában nagygyá, hatalmassá, hosszú életűvé tették nemzetünket.

Mert a keresztény magyarság eszméje nem évelt el — mint a hogy sokan hinni szeretnek — a századok folyamában. Ha valaha, épen ma, a fékevesztett liberalizmusnak korában, mikor a társadalmi rendet fenekestől felforgató szocializmusnak már hatalmas folyama hőmpolyog s az anarhista örület királyok élete ellen tör; ma, mikor e hazának népét társadalmi bajok, szegénység, lelketlen uszora, erköletelenség gyengítik és rontják: épen ma kell világosan előttünk állania annak az igazságnak, hogy a miként a multban, a jövő századok folyamán is csak addig fog élni Magyarország, a mig szent István hitéhez, a kereszténységhez hiven és erősen ragaszkodik.

Itt ölelkezik a néppárt küzdelme a magyar nemzet legszentebb érdekeivel s innen ragyog ki legfényesebben a ma már hála Istennek minden téren meginduló keresztény szociális tevékenységnek nemzetfentartó jelentősége.

Szent István sirja fölött állva, mikor az ő királyi és apostoli tevékenységén elmélkedünk s a hazának jelen szomorú állapotait mérlegeljük, ki ne látná világosan, hogy katolikus képviselőnk, a kik a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Üti élmények.

Maria-Einsiedel.

A katolicizmus csodálatos ercjéről, a vallásos buzgóság egyszerű megnyilatkozásairól szölköttem röviden. Csak azt akarom még hozzátenni, hogy Schweizban sem volt ez mindig így. Néhány évtizeddel ezelőtt ott is szunnyadt a katolicizmus. Túrte jogainak lassu, észrevétlen elorzását, engedte, hogy az ármányos ellenfél a jobbjaival a kezét szorongossa, szájjával hangoztassa: ilyen nép kell nekünk, mely nemcsak vallásos, de hazafias is; a baljával pedig azalatt kilopja zsebéből azt a diplomát, melyre 19 század írta rá nemes voltának dicséretét. S mikor már azt hitte, hogy a diadal az övé és szemtelenkedni kezdett, az arcába vigyorgott és rugdálni kezdte: akkor fölébredt s megkezdődött a szellemek szabadságharca, a mely folyik azóta és nap-nap után újabb győzelmi lobogóval gazdagítja történelmét.

Szinte buzogva kezdett dobogni a szívem, hogy a megaláztatás után mi is vivjuk immár szabadságharcunk első csatáit.

En azonban nem elégedtem meg az egyik fél szemlélésével. Láttam azt is, hogy ott a hívő protestánsok is öntudatosabbak, mint minálunk. Gossau kirándulásom alkalmával találkoztam egy uri emberrel, a ki egy lutheránussá lett aposztata katolikus pap életrajzát olvassgatta. Melegen ajánlotta nekem is, amit azonban — sajnos!

— rövid időm miatt nem vehettem igénybe. Hamen disputáltunk egyet és barátságosan váltunk el egymástól. Másnap, midőn Maria-Einsiedelbe, Schweiz világhírű bucsujáró helyére utaztam, egy intelligens fiatal emberrel eredtem szóba, a melegen ajánlotta a luganói bucsujáró helyet, a ki mely — mint mondá — szépsége miatt még a protestánsoknak is tetszik. En a többek közt a a kálvinista templomok ürességéről szölköttem s így vitatkozásba keveredtünk. Ó a puritán egyszerűséget, en a művészet lélekemelő magasztosságát dicsértem s csakhamar tisztába voltam vele, hogy egy művelt kálvinista fiatal emberrel beszélek. Nagyon természetesen annál inkább is folytattuk a vitát. A gyónás, a papaság, a papi hatalom öröklése, a szentségek, Mária-tisztelet, a templomok különbözősége etc. minden szóba került közöttünk. Ó mindenütt a Szent-írást citálta, a melyet hite egyetlen forrásának ismert s a mire ott elegendő választ nem talált, tagadta. En a tizenkilencszáz esztendő egyház mindenkori gyakorlatával és tanításával érveltem.

Hogy mennyire győztem meg, nem tudom, hiszen ilyenkor mindig az isteni kegyelem munkája esik a latba, de elismeréssel voltam iránta örömmel dicsértem meg, a ki — saját bevallása szerint — mindennap buzgón olvassa a Szent-írást.

Említettem neki a mi protestánsainkat, a kik zsidógyerekekkel szerkesztetik hivatalos lapjukat a *Magyar Szó*-t.

— Hiszen azok nekünk keresztényeknek közös ellenségeink — mondotta. Az ellen a szellem ellen válllvetve kellene küzdeni.

— Természetesen — mondám — S azért van aztán, hogy a magyarsági protestánsok

lapjának első dogmája a katolikusok gyalázása. Minden számban van egy-két cikk, a mely azon bizonykodik, hogy a katolikusok a világ butái, a kik „vatikáni Behemót“, a pápa vezérlete alatt pokoli sötétségben botorkálnak. A többi vallási témák az egyházi adózás, a lelkeszek fizetése, egy egyházi énekes könyv és — újabban a — lelkeszi egyenruha kérdésében merülnek ki. Egyebet keresve nem talál az ember.

— Hm! — mondá. — Szegények!

Vele együtt mentünk Maria-Einsiedelbe, a világhírű bucsujáró-helyre. Schweiz kelős közepén, pompás magaslaton emelkedik. Óriási két-tornyú templomát, mely a Szent Szűznek kedves helye, urálja az egész vidék. A kegyoltár a templom közepén évenkint több száz ezer lelket vonz magához, akik gyermeki szívvel imádkozva, könyörögve, hálát adva térdelnek a jó anya képénél. A templom egyik nevezetességét hírneves hármas orgonája képezi, mely a templom három különböző helyén van elhelyezve. A művész csak egyen játszik, de a villanyos vezetékek mind a hármat egyszerre szölkötatja meg. Mint az ég zengése, a vihar zúgása úgy tölti be a templom óriási iveit. Mellette a kolostor emelkedik. Hozzá hasonlót még nem láttam életben. Egy-egy folyosója lehet vagy 200 méter. Remek, gazdag könyvtára a legnagyobb ékessége, a többi helyeket a jó bencés páterek egész érték celtái foglalják el, a kik néhány egyszerű munkes nevelésével és az évenkint száz ezerekre menő zarándokok lelki gondozásával foglalkoznak. Itt is, mint Mária-Zellenben, a község a templom, illetőleg a kegykép kedvéért épült. Mária-Zellenben 40, itt 75 számloda van a bucsujárók ellátására. A többi házak viszont a szállodákat látják el a szükségességekkel.

Mai lapunk 4 oldal.

kereszténység lobogója alatt a magyar nép nagy érdekeiért küzdenek, nem felekezeti célokat szolgálnak. És ki ne érezné határozottan, hogy minden katolikus kör, minden keresztény szövetségi bolt egy-egy hatalmas szikla, melyeken megtörik a zsidó-szabadkőmíves irányzatnak veszedelmes áradata s melyeken a keresztény magyar nép boldogítására élet fog kelni s gyümölcs fog teremni, ha az egyesült erőnek, az öndaadó szeretetnek lankadatlan kitartásával hordjuk rájuk nagy céljainknak, szent érdekeinknek termőföldjét.

De hát mi még mindig nem értjük meg egymást. Úgy látszik, sokat kell még szenvednünk, sokat veszítenünk, hogy könnyelműen eltékozzol örökségünk romjain siránkozva kezét foghassunk a szent István alapította keresztény Magyarország megmentésére. Messze van még az az idő, hogy az egyre erősödő keresztény nemzeti érzés nemzeti ünneppé avassa szent István király napját. De azaz fogja avatni, mert szent István öröksége el nem vesztet.

Addig is a mai szent ünnep, katolikus magyar szívünknek szent István emlékeztetőnél feltörő bensőséges imádsága, szűz Anyánk pártfogása, a kinek oltalmába nemzeti biztosságot, hogy eszméink, törekvéseink a keresztény Magyarország javára győzedelmeskedni fognak.

Egy égető kérdés.

Irta. BENEVOLOUS.

II.

Múlt alkalommal iparkodtam rámutatni arra az előnyre, mely a felállítandó fűvelő intézet részéről a szülők és gyermekekre hárulnik. Ugy gondolom, nagyon felületes munkát végeznek, ha hallgatással mellőzném azt a hasznot, melyet egy ilyen intézménytől az Egyház s első sorban a magyar katolicizmus joggal remélhet.

Luzern.

Egy napot töltöttünk Einsiedelben, a honnan folyton emelkedő kies vidékeken keresztül Luzernba, Schweiz szívébe értünk. A vonat félkörben megkerüli a várost s hogy a magaslatot, melyen a város épült, megmászni ne kelljen, a város alatt két alaguton keresztül robot be a széles pályaudvarba.

Luzern jóval kisebb Fejérvárnál, de ha a pályaudvar szerint mérnők, legalább is 200,000 lakosra kellene gondolnunk. A nagy forgalmat az idegenek adják abban a 4—5 hónapban, a mely a vierwaldstätti tó királynőjét számukra hozzáférhetővé teszi.

Mióta hazatértem, sokat beszéltem és sokat gondolkodtam a látottakról. Mi volt szebb? Bécs? . . . Eltörpül. Steyer, Tirol? Nagyon szép volt. München? Mulatságos volt. Zürich? Legszébbnek mondták ugyan, de engem nem melegejtett eléggé fel. Hanem Luzern képe, illetőleg a vierwaldstätti tó környéke örökre feledhetetlen lesz nekem. Vettem ott egy albumot potom pár frankért. Huszonhat színes képen mutat egyes tájkat. Megnéztem százszor, megmutattam másoknak is és mindig önkéntelenül tör ki a lelkemből:

— Ó Istenkém! de szép is volt!

Ennyi elég róla. A többi képzeljétek hozzá türelmes olvasóim!

Ha a költészet varázsával tudnám megrögzíteni gondolataimat, vállalkoznám a leírásra, így azonban megelégszem és elégedjétek meg ti is bájos és nem bájos, ifjú és nem ifjú olvasóim (szeretném most látni az arckat, hogy ki melyik ártulást által érzi magát találva?), ha azt mondom,

Ha csak egy pillantást vetünk is hazánk közállapotaira, politikai, társadalmi életünkre, a katolicizmus jelenlegi szomorú helyzetére, nem tagadhatjuk, hogy ez állapotok jórészt a felületes, öntudatoság nélkül szűkölködő katolikus nevelés rovására irandók.

Számtalanszor hallottuk hangoztatni, hogy nincs katolikus intelligenciánk. Intelligens, vezető katolikus vallású férfaink között alig akad — főleg vidéken — egy-kettő, kire a katolikus Egyház jelenlegi szorult helyzetében joggal számíthatna. Templomaink ma már csak vallásos köznép, no meg részben a vallásosságra hajlandóbb s nagyobbára apácák által nevelt hölgyek látogatják; a gyóntatószékek kath. férfaink miatt éveken át üresen állhatnak s a lelkiismeretes, vallásos családanya, meg a minden jóra hajlandó ártatlan gyermekek azon törekvése, hogy a család körében az egyház törvényei megtartassanak, számtalan esetben az elfasult lelki férj és atya ellenkezésén és rossz példáján szenved jövőtörést.

Pedig ezt a körülményt nem szabad kicsinyelnünk. A hol nincs lelki élet, hol az Egyház törvényeinek lelkiismeretes megtartása hiányzik, a hol nem járulnak a szentségekhöz, ott minden látszólagos megelégedés mellett is üres, hideg a családi fészek, mert hiányzik — az Isten. Ott a gyermeknevelés nagyon is ingatag alapon nyugszik, ott a *becsületesség* legtöbbször csak addig tart, míg a kísértés nem jó, a boldogság csak addig állandó, míg a megpróbáltatás nehéz napjai be nem köszöntenek.

Hogy ilyen családtól az Egyház mit sem várhat, az nagyon természetes. Az ilyen házban ismeretlen az a nagy, az az áldozatos lélek, mely egyedül képes a közös érdekében nagyot, magasztosot művelni; az ilyen ház lakói az Egyház, a haza és emberlétsáik érdekében *önzetlenül* munkálkodni, *áldozat árán is katolikusnak lenni* képtelenek.

Az ily család csak a fajta félszeg alakok meglegháza, kiknek katolicizmus legfeljebb katolikus voltak nagyhangú emlegetésében, tüntető mellékveregetésében nyilvánul és teljesen kimerül a másvallásuaknak s első sorban a zsidóknak fehér-, főleg papi asztal melletti, sokszor indokolatlan szidalmazásában.

Az egyháznak nem ilyen félben maradt alakokra van szüksége. A mai idők küzdelmeihez egész lelkek, egész férfiak kellenek.

Hol találunk ma ilyen egész lelkeket, ilyen egész férfiakat Magyarországon?

Eltekintve néhány hitbuzgó magnásunktól,

hogy a vierwaldstätti tó négy egymásba szakadt tó országa. A vize kristálytiszta, zöldek, csaknem mindenütt gőzhajóval járható. A hegylek meredeken emelkednek mellette, mint a cukorsüveg, egy részüket örökké hó fedi, alul azonban a legbájosabb erdőségek takarják be zöld szőnyegükkel. A sziklák meszeszertien szépek. Mindenütt villák, levegőkürára berendezett gyógyintézetek, vendéglők, szébnél-szebb lakóházak láthatók. Schweiz négy tartománya (kantonja) érinti ezt a bájos tavat, itt jászódtak le a schweizi nép meseibe illő történetének legszebb részletei. Itt küzdött a hős Tell Vilmos, a kinek tiszteltreméltó emlékét, ha más nem, a makkféső a mi szemünkben is megőrizte. Szintegy kedves ismerőseink a jó Rudenz Ulrich, a hős Stüssi vadász, az ármányos Gessler Hermann, a Tell Vilmos ellensége. S bátran kérdehetek akárkit: nem szívesen emlékszik-e a nagy Schiller e négy hősére (különösen ha ferliben együtt látja őket.) Ezért ne csodálkozzék senki, ha akad akárhány gonosz, a ki már csak azért is szeretettel gondol vissza a vierwaldstätti tó környékére, mert ezek mind itt szittak valamikor a dicsőség elöljöt. Luzernban láttunk hosszú idő múltán először magyarokat. Elmondom, hogyan volt.

Csöndesen elmélkedtem szobámban az élet mulandóságáról, midőn ajtóm hirtelen nagy robajjal fölárul s C. barátom nagy lelkendezve borul a nyakamba.

— Megtaláltam . . . felfedeztem.

Mély tüzi szemeiből szokatlan lelkesedés fénye sugárzott elő. Szuszogott, mint egy szépreményű talán, ha kecskebőr dudáját mekegetti a hóna alatt.

— Mit létel meg, mit fedeztél fel dicső

kiket jórész papok neveltek, néhány áldozatra kész uri embertől, kik vagy a kalocsai jezsuiták, vagy hosszabb-rövidebb ideig valamely szeminárium növendékei voltak — sehol.

Világos, hogy a közép- és felsőiskolai nevelésben hibának kell lennie. Tagadhatlan tény, hogy még katolikus szerzetes középiskoláink sem felelnek meg e tekintetben mindenütt hivatásuknak s a hozzájuk jogosan fűzött várakozásoknak.

Igaz ugyan, hogy a jövőben joggal sokat várhatunk nagy gonddal nevelt s szilárd teológiai alapon álló ifjú tanító szervezeteseinktől. de ez nem szolgálhat kibúvó gyanánt arra nézve, hogy más téren mit sem tegyünk, hogy übe tett kezekkel várjuk, hogy majd talán — mások tesznek valamit.

Nem is szabad mindent az iskolától várunk. Ott az a tanár tényleg annyi tudományt kénytelen tanítványai fejébe préselni, hogy a nevelésre — valljuk meg — edes kevés ideje marad. Nem mondom, hogy ezt a kevés időt aztán mindenütt lelkiismeretesen felhasználják arra, hogy annak az ifjunak könnyen hajlítható, ideális lelkét az Isten és Anyaszentegyháza szeretetének tüzeiben acéllá edzzék; nem mondom, hogy az alatt a kevés idő alatt minden törekvés arra irányul, hogy az az ifjú kellőleg felfegyverkezve kellőleg vértelven kerüljön ki egykor az élet forgatagába: hogy *csontig-velőig katolikus férfi legyen*, kinek füle hallatára hitét büntetlenül ne gyalázhassa, ne támadhassa, Egyházát büntetlenül ne sértegethesse senki; ki Egyháza ügyét nem tekinti a *papok dolgának*, ki nemcsak a templomban, no meg talán egy kissé a szíve legmélyén (ahol senki sem látja) katolikus, hanem katolikus az utcán, a törvényhozás termében, a szavazó urnánál s egész magán életében, szóval mindenütt.

Ismétem, nem mondom, hogy e téren a hivatottak mindent megtekint, mi töltik tellett, mert ez esetben katolikus férfaink között nem kellene világos nappal is lámpával keresni a *katolikus*. De ha semmi mulasztás nem történt volna, vagy nem történnék is e téren, akkor sem hagyhatnánk mindent az iskolára. Az iskolát a házi nevelésnek kell támogatnia. Amit az iskola elmulaszt, a mit az iskola nem tehet, pótolja ki az otthon, a szülő, a nevelő buzgósa.

Sajnos, mint fennebb láttuk, a mai család erre képtelen. Szó sincs róla, akarja a célt, csak az eszközöktől retten vissza. Hol van az az atya vagy anya, ki gyermekét erősen, egészségesnek,

szülötte Vas-vármegyének, a melyet a gonosz nyelvek riepá vármegyének is neveznek.

— A magyarokat, honfitársainkat, Árpád dicső unokáit.

Hip-hip! hurrá! — kajátottam egy rangosat, előszedtem a süvegemet, hogy háromszor egymásután dobhassam föl a plafonig. Aztán sirva borultunk egymás nyakába. Hísznek két hét óta csak egymásközti tüntettünk a magyar beszéddel.

— Kik? Hol? Merre? Hogyan juthatunk hozzájuk? — hangzott az én csatakiáltásom.

Nem szólt, hanem nagyot szuszszantva egy papirost húzott elő a szíve mellől melyen ékes szókkal le volt írva, hogy:

GROSSES — GRAND CONCERT

von der
berühmten Ungarischen National-Kapelle

VAJDA JOSEF

aus

Steinamanger, Ungarn.

Tyhü! — rikkantottam egyet melegiben. E'köll a magyarnak, nem az adú! Testvér, máma mulatunk egyet a riepá megyei földiekkel.

El is ruccantunk hamarosan a *Stadthof*-ba, ott volt a közelünkben.

Hanem mily nagy volt álmétkódásunk, midőn belépve a kerti helyiségbe, a nagyszámú elegáns közönség között egy csomó honvédisztet láttunk, kifogástalan aranyaszománys egyenruhában. Középen egy örnagyval.

— Ezek nem a mieink. Eltévedtünk.

Bilkei Ferenc.

tisztának, becsületesnek, ideig és örökké boldognak nem szeretné látni. Ilyen nincs, de olyan is csak elvétve akad, ki e célra mindent megtenne. A legtöbb szülő szeretné, ha gyermeke (már úgy a saját szája íze szerint) vallásos lenne, de azért komolyan félti a vakbuzgóságtól; örülne, ha gyermeke ártatlanul nőne fel, de azért éber szemmel vigyáz, nehogy felszeg, szegletes maradjon. Hogy mi mindent lát, hall ma a legtöbb gyermek otthon, amit hallania, látania nem volna szabad, arról nem beszélnek.

Amit a szülői házról elmondottam, az úgy általánosságban, sőt fokozottabb mértékben áll a szállásokról. Itt még a sok mindent pótolni képes szülői szeretet is hiányzik.

Ezeket a bajokon lenne hivatva segíteni az általam kontemplált főnevelő intézet. A fennebb mondottak jelzik ugy nagyjában az irányt, melyet szerintem az intézet vezetőinek követniök kellene a gondjaira bízott ifjúság nevelésénél.

Távol áll tőlem a gondolat, hogy szeminarymszerű intézmény felállítását óhajtsam. Szeretném ugyan látni, ha katolikus családaink ifju sarjai kissé tömegesebben, kissé szivesebben lépének arra a papi pályára, melynél áldozatosabbat, de magasztosabbat, nehezebbet, de egyuttal boldogítóbbat nem ismer a világ; de ismétlem, a létesítendő nevelő-intézetben nem óhajtanék papokat neveltetni. Annak a háznak egy célja lenne: testben és lélekben erős, egészséges, tiszta, ideális gondolkodású, önzetlen hazafiakat *s mindenkifélt hűbén reviditellen, bátor, hűvalló katolikus intelligenciát teremteni.*

Azt hiszem, megérdemli az ügy, hogy gondolkozzunk felette.

UJDONSÁGOK.

— **A király születésnapja.** Tegnap az ősz uralkodó 72. születésnapján ismét lobogó-díszít a város, hogy tanujelét adja apostoli királyi iránt érzett szerető tiszteletének, törhetlen ragaszkodásának. A hadsereg a díszbrosztó után reggel 8 órakor a vásártérre vonult ki, a hol az ez alkalomra emelt sátor-kápolnában *Streit Ferenc* püspöki titkár mondott misét.

Délelőtt 9 órakor a katonai ünnepség után dr. *Városvy Gyula* megyés püspök ünnepi misét mondott a székesegyházban, hol *Fiáth Pál* báró főispán, *Huszár Agost* alispán és *Havranek József* kir. tanácsos polgármester vezetésével a megyei, városi hatóság tisztikara nagy számban jelent meg. Délelőtt egy órakor a püspöki palotába díszbrosztó volt, melyen résztvettek: *Fiáth Pál* báró főispán, *Huszár Agost* alispán, *Havranek József* polgármester, *Károly János c. püspök*, *Nyers Lajos* kuriai bíró, *Gaudernack altábornagy*, *Újházy S. kir. h. főügyész*, *Madarassy kir. táblai bíró*, *Kuthy, Szuborics, Komáromy apátkanonokok*, *Krause ezredes*, *Váray alezredes*, *Szűts Arthur* főjegyző, *Platz Bonifác* szegedi ker. főigazgató, *Városvy Károly* bácsmegyei számvevő, *Reé István* főkapitány, *Kálmán Vince* főszolgabíró, *Alaghy Dezső*, *Tóth István* főjegyző, *K Horváth István* belvárosi plébános, *Haueise* őrnagy, *Sipos vezérkari százados*, *Ferry Oszkár* csendőrszázados, *Mohai Lajos* főszámvevő, valamint a főpásztor udvari papjai. Az ebéden dr. *Városvy Gyula* megyés püspök lelkes szép beszédben emlékezett meg apostoli királyunkról, a kire a díszes társaság szívből fakadó éljenzése közepette emelte poharát.

— **Egy kinevezés.** *Szemlér Ferencet*, az erdélyi katolikus status brassói főgymnásiumának tanárát felsőbb hatósága a jövő iskolai évre a székyudvarhelyi kath. főgymnásiumhoz helyezte

át. A lelkes, fiatal katolikus tanférfiut ez alkalommal szép kitüntetés érte, amennyiben Erdély nagynevű püspöke, gróf *Majláth Gusztáv* a székyudvarhelyi főgymnásiummal kapcsolatos főnevelő intézet aligazgatójának nevezte ki. *Szemlér Ferencet*, ki városunk szülötte, lapunkban megjelent élvezetes tárcái és tartalmas cikkei révén olvasóink is jól ismerik s így felesleges kifejezést adnunk ama meggyőződésünknek, hogy a nevezett internátus vezetése a legjobb kezekbe jutott. Biztosak vagyunk a felől, hogy növendékei ép oly lelkes hazafiak, ép oly hűvű katolikus férfiak lesznek, mint mesterük s azért a kitüntetett új működése küszöbén örömmel üdvözöljük.

— **Luppa Péter halála.** A szentendrei kerület országgyűlési képviselője meghalt. Régi, telivér mamelek volt. Föltűnést csak a rózsáival tudott kelteni, a midőn nyár elején meglepte képviselő-társait vele. A legutóbbi választáson Galántai Nagy Sándorral, a néppárt jelöltjével volt nagy, késhegyig menő küzdelem. Veresége biztosnak látszott, az utolsó órákban azonban segített az éji homály és a pénz, a mely utóbb kivirta a fényes, alig 30 főnyi többséget számára. A néppárt daliás jelöltje bizonyára újra fölveszi a küzdelmet régi ellenfelével, a kinek a halál nem engedte megégni már a kétes értékű győzelem évfordulóját sem.

— **Tanító-választás.** Nagy érdeklődés mellett tartott ülést tegnap d. e. 11 órakor a helybeli iskolaszék. Ez alkalommal is beigazolást nyert, hogy az öskoronázó városban semmi sem tud oly érdeklődést kelteni, mint a választás, a minek folyamán talán csak most hiányzott a boldogító eszem-izsom.

Alaghy Dezső elnök elrendelvé a szavazást, elnöki székét a választás tartására dr. Fanta Adolfnak adta át. Jelen voltak az ülésen: *Almásvy János*, dr. *Bierbauer Viktor*, *Dieballa György*, *Fittler Béla*, *Hübner Károly*, *Karl István*, *Kováts István*, *Kövesy István*, *Raits Demeter*, *Reé István*, dr. *Saára Gyula*, *Szirkbék József*, *Tamás Vilmos* és *Tóth István*.

A kandidáló bizottság, mint már jeleztük, legutóbbi ülésén a két állásra a következő két csoportban jelölt a pályázók közül: *Lechner Rezső*, *Tóth László* és *Angeli Nándor*, a másik állásra: *Kapitány Lajos*, *Weber Jenő* és *Füzy Árpád*. A szavazat mind a hat jelöltre elrendeltetett s az első szavazás a következő eredménnyel folyt le: a 16 szavazat közül *Angeli 5*, *Lechner 4*, *Tóth 3*, *Füzy 3* és *Weber 1* szavazatot nyert. Abszolút többsége egyiknek sem levén *Angeli* és *Lechner* között újra választottak s ekkor *Angeli 11* szavazattal *Lechner 5* szavazata ellenében megválasztott. A másik állásra az 5 jelölt közül *Lechner 5*, *Füzy 7*, *Tóth 3* s *Kapitány 1* szavazatot kapott s az az új szavazás alkalmával *Füzy 9* szavazattal választott meg.

A fentiek szerint tehát a két tanítói állásra két fejevári születésű tanító: *Angeli Nándor* és *Füzy Árpád* választottak meg.

— **A basa-utcai rablógyilkosság** rejtélyes borzalmaival mindinkább kiemelkedik a mindennapiasság színvonálából. A nyomozat szövevényes szálai már-már kibontakoznak, hogy megvilágítsák minden oldalról azt a gaz lelkületet, mely iszonyu kegyetlenséggel vette el életét az emeleti szoba visszavonult lakójának, *Bernáth Juliának*. Azt hisszük, lapunk zárta után csak órák kérdése a letartóztatás, mely a közönség lázas érdeklődését megnyugvással váltja fel. A csákvári két ember alibjét igazolván, a nyomozó hatóság helyben keresi s találja meg a bűnöst. Az ügy felderítésén *Újházy Sándor* kir. h. főügyész és *Simon Sándor* alkapitány buzgólkodnak, a vizsgálat adatai azonban még ez alkalommal sem publikálhatók.

Már most is jelezhetjük azonban, hogy

a lapunk legutóbbi számában ez ügyre vonatkozó s nem minden alap nélküli feltévévünk a nyomozásnak erősen titkolt adataival mindinkább beigazolást nyer s az általunk megjelölt irány helyességére vall már a csákvári egynék teljes igazolása is. A bűntényt — miként jeleztük — a meggyilkoltnak viszonyaival teljesen ismerős egynék követhette el még pedig kevésbé azért, hogy a lakásban található pénzt elrabolja, mint inkább a finálialis obligót igazoló adósevelekért.

A rendőrség minden irányban beszerzi előbb a bizonyítékokat s így a letartóztatás már az elővizsgálat teljes befejezését fogja jelenteni.

— **A csákvári kath. kör** holnap, f. hó 20-án szent István királynak, mint a kör védőszentjének ünnepén *XVII. Leó* pápa 25 éves jubileumának megünneplésével összekapcsolt hazafias jellegű ünnepélyt rendez a következő programmal:

1. Hymnus. Énekli az énekkar.
2. Megnyitó. Tartja: *Rácz Endre* plébános, a kör elnöke.

3. Szent Istvánról. Előadja: *Szedlacsek Ágost* egyetemi joghallgató.

4. Fohász Szent Istvánhoz. Énekli az énekkar.

5. A hazaszeretet a vallás fényében. Tartja: *Czermann József* urodalmi számtartó.

6. XIII. Leó ünnepi beszédje pápaságának jubileumára. Előadja: *Krasztina Lajos* növendék pap.

7. Pápai hymnus. Bogisich Mihálytól. Énekli az énekkar.

8. Ünnepi díszbeszéd. Tartja: *Szentiványi Károly* bodajki plébános.

9. Szózat. Előadja az énekkar.

10. Zárszó. Tartja a Kath. Kör elnöke.

Az ünnepély d. u. 5 órakor veszi kezdetét, a mit zártkörű táncvigalom követ. Belépti-íj személyenként 60 fillér.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Székesfejervár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 23-án d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyen a gyalogsági laktana építése tárgyában tanácsai előterjesztést, majd az ugyanezen építésnél szakértő ellenőr alkalmazása tárgyában leérkezett kereskedelemügyi miniszteri leiratot tárgyalják. — Ugyanezen közgyűlésen az iskola- és Lövöld utcák alagsatornázása tárgyában beadott felebebezés sorsa is eldől, ha ugyan addig vissza nem vonja a felebbező.

— **Megbüntetett pékek.** Ismeretes az a mozgalom, melyet *Drucker Dezső* péksegéd kezdeményezésére az összes péksegédek indítottak s kivánták, hogy a munkaszüneti törvény rájuk vonatkozó része érvényesíttessék. A helybeli sütő-iparosok vasárnap este már 8 órakor megkezdették a munkát, holott 11 óra előtt a segédek a törvény értelmében nem kötelesek munkába állni. *Kuti* alkapitány a kihágást konstaltván a gazdákat egyenként 10 korona pénzbüntetésre ítélte, ennek dacára azonban a legtöbb helyen megmaradt a régi rend, a minek az lett a következménye, hogy *Birkli János* és *Singer József* sütőiparosokat a rendőrség ma egyenként 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Megemlítjük, hogy a hatóság e tárgyban kérdést intézett a miniszteriumhoz, a mely azonban a törvényre hivatkozva, annak szigorú végrehajtását rendelte el.

— **Tűz a rác-városban.** Szinte a déli harangszó áhitatát zavarta meg az a rémes kongatás, mely rövid időn bár, mégis izgalomba hozta főleg a rácvárosi közönséget. *Krausz Adolf* Tobak-utca 1. sz. alatti kereskedő kukorica-darálójából csapott fel először a veszedelmes láng, mely csakhamar átcsapott a mellette levő tűzszobájába, majd a szénraktárba. Hirtelen terjedt a tűz s mire a tűzoltóság kivonult, a szomszédos Ács-féle ház kerítésén át a nádfedeles istálló illetve lakház állott lángokban. Legkomolyabb veszedelem Ács Ferenc házában előreszét fenyegette s a tűzoltók sikeres munkásságának valóban legszebb eredménye a tűznek lakolizálása e helyütt. Méltán tarthatnak a veszélytől a *Rakáts* és a *Horváth-féle* házban. A katonaság a polgárság együttműködése, főleg a szélcsend komoly veszedelemnek vette elejét.

— **Az országos tüzoltó-szövetség** egri kongresszusa vasárnap délután fejeződött be. Ez alkalommal töltött be az országos szövetség elnöki széke, mely *Czirák* Béla gróf lemondásával üresedett meg. Ezáltal ismét Fejérvármegye a győztes, a mennyiben elnökül Széchenyi Viktor gróf, sárpentelei földbírtokos választotta meg, a ki a mai tüzoltó-csapat képviselőjében jelent meg a kongresszuson. Az új elnök nyomban elfoglalván az elnöki széket, hatalmas beszédben mondott köszönetet a kitüntető bizalomért s kifejtette már az alkalommal tüzrendészeti programját. Megemlítjük, hogy ez ülésen ismét beválasztották a központi bizottságba *Vida* Pál megyei tisztviselőt, ki mint a tüzoltó szövetség szakavatott szószólója a székesfejvári tüzoltó-testületet képviselte a kongresszuson.

— **Beírások a felső kereskedelmi iskolában.** A felső keresk. iskolában a beírások 1902/3-dik tanévre szeptember hó 1. 2 és 3-dik napján d. e. 9—12-ig eszközöltetnek. A javító és pótló vizsgálatok szeptember hó 1-én d. u. 2 órakor tartatnak. Bővebb felvilágosításokkal szívesen szolgál az intézet igazgatója.

— **Jubileumi zarándoklat Lourdesba a Szent-Róza-füzfér ünnepére.** Kompánék József esperes-plebános s Kada Mihály plebános főtisztelendő urak lelki vezérlete alatt Budapestről zarándoklat indul 1902. szept. 28-án. Visszatérés október 15-én. Utirány: Budapest—Zágráb—Fiume—Szt.-Péter—Cormons—Mestre—Milano (tartózkodás), Genua—Nizza (tartózkodás), Lourdes (4 napi tartózkodás), Toulouse, Marseille (tartózkodás), Milano—Mestre Cormons—Sz.-Péter—Fiume—Budapest. — Jelentkezni lehet szeptember 10-ig a lelki vezetőknél. Ugyanott részletes programok is kaphatók. Kompánék József, esperes-plebános, a Pro Ecclesia et Pontifice, pápai érdemkereszt tulajdonosa Nagy-Sztrícén (Trencsénmegye). Kada Mihály plebános. a „Benemerenti” pápai érdemkereszt tulajdonosa Szent-Endrén, Budapest mellett, a zarándoklat vezetői.

— **Az Otthon-kör műestélye** szombaton szépen sikerült. Nem túlságos nagy, de mindenestere választékos közönség hallgatta végig a műsort, melynek egyes számai így következtek: Szülötty Ferenc *Dukszerlem* c. versét elmondotta Berki Amália k. a. színipővendék. *Egy kedves ember* c. monologot előadta Turi Antal. *A katona életéből* címmel Bakó József orsz. képviselő tartott felolvasást. *Hypnotizmus* c. alatt László Elvira k. a. és Noszko István adtak elő egy dialógot és végül *Apró történetek* címen Gara József fővárosi hírlapíró tartott szabad előadást. Az igazán élvezetes műsor után tánc következett, mely csak a késő hajnali órákban ért véget.

— **A kömivesek és ácsok gyűlése.** Vasárnap d. u. 3 órakor az ácsok és kömivesek mintegy 500-an jöttek össze a zoldfa-utcai Szűcs-féle vendéglőben, hogy a munkás kéz sanyaru helyzetén társadalmi uton segítsenek. A rendőrség képviselőjében *Liszt* Ferenc rendőrbiztos jelent meg a munkások között, a kiknek egyik vezérszónoka, *Pintér* Károly kömives bejelentette, hogy a szervező bizottság határozata folytán elnöknek *Horváth* Istvánt, alelnöknek *Knittelhoff* Jánost, jegyzőnek *Szilasy* Antalt ajánlja. *Horváth* az elnöki megnyitásban higgagságot ajánl, nehogy az esetleges rendezés a jó ügy hátrányára legyen.

Az első szónok *Pintér* Károly volt. Rámutatott a mostoha munkás-viszonyokra, a gyáripar fejlődésére a kézműiparral szemben, a tüke hatalmi túlsúlyára. A munkaidő megrövidítésével reményli a baj orvosolását s feltétlenül szükségesnek tartja a munkások szerves tömörülését.

Sziksz József ács a munkás nép jogainak megvédését a munkaadóval szemben első sorban tartja szükségesnek. A testvéries összetartásban találja meg ennek alapját s ezért felhívja a közfigyelmet az alakuló önképzőkörre.

Promper János kömives a munkaidő pontos megállapítását s annak szigorú betartását tartja szükségesnek. Óhajtja, hogy nagyobb ünnepek előtti napon a munka d. u. 4 óráig tartson. Az önképzőkör pártolását ajánlja.

Háden Antal a szabad iparban találja meg a folyton növekvő munkás-bajokat. A szakképzettség nélküli vállalkozók kikasználják a munkásanyagot olcsó pénzért. Ki kell mondani, hogy iparjogot csak szakember kaphasson.

Pintér Károly a szervező bizottság határozati javaslatát terjeszti elő, melyben kéri: a 10 órai munkaidőt, a bérminimum megállapítását, a munkás és munkaadó közti jogviszony rendezését általános munkarenddel.

Libits Imre még a csoportvezetők eltörlését kívánja s a gyengék védelmét a bérminimum mielőbbi megállapításával. Kimondatni kéri továbbá: hogy vidékre utazás alkalmával az utazás első percétől kezdve huzzák a fizetést. Vidéki munka esetén rendes lakást kapjanak s betegsegélyző ügyeik egy pentárnál tartassanak nyilván.

Miután a fenti javaslatokat elfogadták, elnök örömet fejezte ki a felett, hogy az ülés rendezés nélkül folyt le s kéri a feltűnés nélküli szétosztást.

— **Mennyit keres a cigány?** Szeged közkeveltségű cigánya, a Lajos, a kit boldogemlékezteti Ráday gróf, a betyárüldözőt nevezett el Kükacnak, valami hatalmas, nagy urnak játszott egyszer. A nagy ur sokáig elhallgatta szólanul a négy hurbános zokogását és mikor vidámra fordult a nóta, fölpezsdült ő is és érdeklődni kezdett a cigánymuzsika prózai oldala iránt is.

— Hát aztán mennyit kerestek hetenkint, ácsi?
— Biz az nagyon hitvány kis pénzecske, nagysáross uram!

— Mégis, no, körülbelül?
— Nem is nagyon tudom, instálom...
— De kétszáz forintot csak felül van, aki... erre, arra!

— Hát egy kicsikével...
— Ötszázal is többet kerestek?
— Még egy kicsikével több pénzecsket is keresünk, nagysáross uram.

— De nyolcszázal csak nem többet?
— Egy kicsikével...
— A kutyafáját! Ezernél is?
— Keresünk mi instálom, többet is, de — nem találunk...

— **Gyujtó villám.** A vasárnap délutáni zivatar alkalmával *K. Horváth* István kurucdombi hajlékába beleüött a villám s felgyujtotta. A tüzoltóság kivonult *Simon* Sándor alkaptány vezetése mellett s csahamar sikerült eloltani a tüzet. A kár jelentéktelen.

— **Rendőri hírek.** A szombati hetivásár alkalmával *Frühzeitig* Jakabné helybeli lakos zsebéből 22 koronát kiloptak. Az asszony még a piacon észrevette a zsebmetszést, jelentést tett a rendőrségnek, melynek sikerült három gyanus alakot elcsipni, a kik azonban tagadják a terhükre rótt cselekményt. — *Szabó* János ezrespusztai lakost nemrégiben nyulászás miatt 60 koronára büntette a rendőrség. Annak idején a saját cselédei igazolták a tényállást s ezért *Szabó* János kérdőre vonta *Mátyás* József és *Szabó* Pál nevű cselédeit s testvére *Szabó* Gábor segítségével alaposan ellátta őket. A cselédek ekkor meg akartak szökni, de ezt nem teheték, mert a gazdák egyike löfégyverrel leste őket egy kazzal mellől. Ily értelemben tettek panaszfeljelentést a cselédek, a kiknek ügyében a rendőrség megindítja a nyomozást.

Kath. család a beálló iskolai évben kisebb lányokat vagy fiukat teljes ellátásra elfogad helyben Budai-ut 18. sz. a.

Gerendai Gyula
vászón és fehérmű üzlete
SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca.

A közlő iskolai évadra ajánlom a legjobb anyagból készült fehérműmimet fiúk és leányok részére.

Intézetekben előírt fehérműt és ágyneműt a legjobb kivitelben szállítom.

Kalapok, kezytűk, harisnyák. Leányoknak kötények állandóan nagy választékban.

Nyílttér.)*

Üzlet átvétel.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a már 60 év óta fennálló **Özv. Rehorska Vilmosné urnó tulajdonát képező**

mű-, selyem- és kelme-festő üzletet, mely a mai napig vezetésem alatt állott, átvettem, hozzá kapcsolva a **vegyszeri tisztítást is,** a mai kor igényeinek megfelelően a **legújabb gépekkel felszereltem** és így abban a helyzetben vagyok, hogy minden e téren elvállalt munkát a legnagyobb pontossággal, legszebb kivitelben és a legjutányosabb árban nyújthatom a nagyérdemű közönségnek.

Szíves pártolását továbbra is kérve vagyok teljes tisztelettel

Rehorska Vilmos,

mű-, selyem-, kelmefestő és vegyszeri tisztító-intézet, Székesfejérvár, Hal-tér 3. „Ponty” vendéglő épület.)

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Üzlet áthelyezés.

Mély tisztelettel értesitem a főtisztelendő papságot és a nagyérdemű vevő közönséget, miszerint 12 éven át **Kossuth-utcában** vezetett

vászón, fehérmű és rövidáru üzletemet

a Nádor-utcába,

a zirci templom átellenébe

helyeztem át, azt a mai kor igényei szerint újból a legjobb és legújabb divatu áruval szereltem fel.

Kérem a mélyen tisztelt vevő közönséget, szíveskedjék jó indulatát jelen üzletemre is kiterjeszteni. A midőn is a megszokott szolid és figyelmes kiszolgálásról biztosíthatom,

mély tisztelettel
Gerendai Gyula.

Üzlet változtatási értesítés!

A n. é. helybeli és vidéki közönség szíves tudomására hozom, hogy norinbergi-, diszmű-, fegyver- és hangszer-áru raktáromat **Nádor-utca 6. számú házba** helyeztem át, és mély tisztelettel kérem, hogy az eddigi irányomban tanusított b. bizalmat és pártfogást továbbra is részemre fentartani kegyeskedjék.

Illő tisztelettel
Schmelzer Jákó.

ezelölt:
Szekerák és Hornyánszky.